

MÁTYÁS ZSOLT IMRE

Hidegfront

Néhány éve, úgy nyár közepén mindig elkap egy különös érzés. Fázni kezdek. Nem egyből. Lassan jön. Először megborzongok a legnagyobb kánikulában, aztán pár nap múlva kiráz a hideg, elsőre csak úgy egyszerűen, aztán szabályszerűen, mindennap ugyanabban az órában. Majd szűkül a kör és egyre konkrétabb időt ölt magára, mígnem percre pontosan, akár csak a malária, lecsap és hosszú ideig, talán órákig eltart.

Fogvacogva vártam a koppenhágai gépet. Fogvacogva, és mégis reménykedve. A kinin adagomat hozzák a géppel. Legalábbis ezt gondoltam. Reméltem. Hittem. Kívántam. Kimondhatom: függtem tőle. Elvonási tüneteim az utolsó napokban elképesztő mértéket öltöttek, és még elképesztőbb indulatokat szabadítottak fel. Szóval szükségem volt arra, hogy végre-valahára landoljon az az istenverte koppenhágai gép, és én végre felolvadhaszak. Minden várakozásom ellenére, a gép fagyot hozott, nem csillagot, nézd a két a kezem, nézd csak, hogy... vacog(ok)... dúdolhattam volna egy régi magyar rockegyüttest parafrázálva, csakhogy épp dúdolhatnékam nem volt abban a pillanatban. A check out hosszú perceiben páni félelem tartott fogva, mi van, ha nem jön, mi van, ha lemaradt, ha ottmaradt, ha...

Most itt ülök, és az egyeurós szivar parazsánál próbálok felmelegedni. Részletezzem? Minek? A koppenhágai gép leszállt, a szárnyain tonna jéggel, a legnagyobb júliusi melegben, és én azóta is folyamatosan vacogok ebben a rohadt kánikulában. Nincs az a dohány, az a bor, az a nemistudommicsoda, ami ezt a nem evilági borzongást megszüntethetné, így júliusban. Egyszer láttam egy könyvet, aminek az volt a címe: Akik nyáron is fáznak. Ócska, múlt rendszerbeli álromantikus nyál. Mi az, hogy nyáron is fáznak?! Na, ez az! Most már tudom, csak várni kell a koppenhágai gépet. Ha késése van, jobb, mert később áll be a hidegrázás. De sosincs késése. Itt nem érvényes a balkáni morál, itt bezzeg mindig idejében érkezik a fejadag: Szia, most landoltam, fáradt vagyok, majd hívlak... pi, pi, pi, pi... a hívott szám...

Az én szám meg alig bírja tartani a szivart, amit Koppenhágából hoztál, magad helyett, nekem...

Tudod...? De mért is tudnád?

Aztán valami varázslatos erő tolni kezdett az ellenkező irányba, veled szembe. Nem hozzád, hanem melletted, el, a jegykiadóhoz. Egy oda-út lenne,

**MÁTYÁS ZSOLT IMRE szí-
nész, rendező (1968,
Marosvásárhely). 2013
óta közöl írásokat a
Váradban és az Erdélyi
Riportban.**

Koppenhágába, csak menet, nem, nem térünk vissza. Minek, hisz ott csak egy euró egy doboz szivar. Megyünk melegedni, oda fel, majdnem északnak, mert ideleln, a 45. szélességi fokon kitört a jégkorszak. Ott az északi sarkkör közelében talán megszűnik ez az istenverte álmalaria, ami évek óta, júliusban... Csurog rólam a hideg veríték. Álmaid félelmetes katarzisa bennem tombol, veled fekszem, nélküled ébrednek évek, talán évszázadok óta. Nincs ember, aki nálam jobban el akart volna taszítani valakit magától, csak hogy megmentsen a jégkorszak kristálytisza valóságától. De nincs az a szeg, amelyik erősebben szegezett volna a te keresztedre, mint az a jégcsap, ami a koppenhágai gép szárnyáról lóg. És nem csöpög vér a tenyeremből, nem kell ecetet sem innom, semmi nem kell. Itt lóg a számban a szivarcsutka, eredeti, jó dohány, miközben azt pöfékelem, hogy: Éli, Éli, lámá... És a gép nekilődül, a gép, amivel te érkeztedél, az most engem cipel magával, el innen, egy szivarcsutkával a számban... No chance, Mr. Hemingway! Talán egy konyakot? Nem, hozzon tintát és papírt, jó sokat, mert az az érzésem, Koppenhágában vastag lesz a köd. De uram, lehet, befogad bennünket Casablanca. Értem! Hát akkor irány a Kilimandzsáró hava? Velem, kedves stewardess? Nekem ugyanis kifogyott a szikrakő az öngyújtómból. Itt a pilóta beszél! Kérem, csatolják be öveiket! Egy kis turbulenciába keveredtünk. Hidegfront. Semmi különös. Néhányszor majd megrázkódik a gép, de nem kell jelentőséget tulajdonítani ennek. Olyan, mint mikor valaki valakinek farzsebébe csúsztatja a kezét. Csak úgy, közvetlenül. Hisz összetartozunk. Most hová rohansz? Hát nem is tudom, nemsokára zár a terminál és nekem el kellene érnem a koppenhágai gépet. Miért? talán mert egyszer nekem is el kellene érnem valamit. Vagy valakit? Hideg hamu. Azt játszottuk, hogy most nem én vagyok én, és te nem vagy te. Mindketten másikok vagyunk. Azt gondoltuk, ettől majd simább lesz a felszállás. Aha... csak épp az oldalszéllel nem számoltunk, pedig a szélzsákok mindvégig jelezték az irányt és az erősséget. De vakok voltunk, egymás vakjai, és felváltva vezetgettük egymást. Gólya viszi a fiát. Lányát? Hisz majdnem az lehettél volna. De ott volt köztünk az a szép Kosztolányi-vers, amiről kukkot sem tudsz. Csak én rettegek néha a pillanattól, amikor a festék mögül kibukkan az igazi szem, és megmutatja mindazt, amiről évtizedek óta hallgat. Nem plakátmagányban ázó éjjelen ismertelek meg, nem is csodaszép mediterrán égbolt alatt, hanem egy füstös büfében, ahol mindenki azt leste, hogy ki kivel mikor hogyan mennyire és így tovább... és azóta is csak titkos terminálok sötét zugaiban, halkán megszólaló, néha kissé szirupos, de mégis jólesően érzelmes Melua-dalok szélárnyékában, távol minden felkavaró turbulenciától, és mégis minden vihar kellős közepében... Igen, egészen közel, mindig nagyon közel a koppenhágai, moszkvai, brüsszeli, valenciai, prágai, vilniusi gép légcavarjához. Júliusban, negyven fokban, fogvacogva lesni a landoló gép lépcsőjét ebben az isten háta mögötti latin-amerikai kis porfészekben, banánköztársaságok határvidékén, ahol a lélek is csak átszálló turista, és csak a bordák közé fúródó pisztolygolyó hatá-

rozsa meg értékedet a feketepiacon. Innen vagy ide szivart csempészni, ilyen körülmények között, valóban páratlan teljesítmény, kedvesem... A szemed most már száraz... és tárgyilagos. Levédted magad, mint egy találmányt, és nekem nem maradt más hátra, mint csavarni egyet sálamon a nyakam körül, hogy ne fújjon a júliusi perzselő jeges szél a mellkasomra, és ne dermedjek fél évezredes téli álomba. Ha bebábozódnék, mint egy hernyó, egy ideig bent, magamban álmodhatnám a világot, azt a világot, amit majd kellő meleg hatására léggyé vagy egyéb rovarrá válva körbepülök. És nyolc szemem lenne, összetett, amivel mindent úgy látnék, mint egy kaleidoszkópban. Sok színben pompázva, de töredezetten, mint egy mozaikot, vagy középkori festett templomablakot. Egy nap majd landolna a koppenhágai gép, megjelenél te, kivennél egy apró követ valakinek a farzsebéből, és belém hajítanád, és én apró cserepekre törve szétfröccsennék a semmiben. Aztán seprűvel, lapáttal a kezemben összetakaríthatsz, csókodból harapott ragasztóval újra restaurálhatsz, majd a bal mellkasod bordái közé vert szög-re akasztva rajtam keresztül nézed végül magadat a világban. Színes töredezett ablakon keresztül, de újra egészben. Ízisz és Ozirisz túlvilági násza a plátánfák alatt, miközben károgoó varjak pottyantják tele a világot tenyérszerű véleményükkel. És Hórusz, a szent nász gyümölcse valahol messziről lesi a neki kivilágított leszállópályát és várja a landolási engedélyt. De egyelőre nem ő, hanem a koppenhágai gép az, ami elsőbbséget kap.

Ilyenkor júliusban nagyon nem jó a hidegrázás. Mondják, aki nyáron megfázik, az télig vacog. De mégsem kívánkozik felöltözni, mert a meleg burok mindent eltakarna, ami tőled jön. Inkább meztelenre vetkőzöm és fázom. A szivar hamuját a szemembe csapja a hajtómű léghuzata, és lúgos lé csorog az arcomon szürke barázdát hagyva maga után, mint egy síró Pierrot fehér képén a fekete festék. Nincs tragikusabb egy könnyező bohóc-nál. Lemaszkolok hát. Ami maradt, az vagy a büfé, vagy a tükör. Mindkettőben ott vagy te is, most már mindörökre. Nincs más hátra, mint talpon állva elszopogatni egy konyakot, és vigyorogva rágódni a sete szemű varázslóaszszony kétfenekű igazságán:

„...maga nagyon szerencsés, fiam!
Magának igen magasra nőtt az antennája...
És ez nagy kiváltság...
De tudnia kell azt is, hogy néha beüthet...
egy-egy hidegfront is...”

*

Hónapokig mást se csináltam, mint hogy tologattam „magasra nőtt” antennámat egyre feljebb és feljebb. Lestem a kozmikus jeleket, vártam, mikor múlik el a hidegfront. De nemhogy elmúlt volna, egyre keményebb tél jött. Egyre-másra vettem föl magamra a burkokat, el egészen odáig, hogy

saját szarkofágot készítettem valóm egy piciny részének, hármás szarkofágot, mint egy fáraónak, és elhelyeztem egy csillagpiramisba, valahol a tudatom galaxisának mélyén. Hibernáltam, jobb időkre várva. De semmi sem használt: rázott a hideg folyamatosan. Szinte természetessé vált, megbarátkoztam vele, s ha néha kihagyott, már hiányozni kezdett. Teljesen letettem arról, hogy valaha felmelegszen. Ki- és bejártam magamból magamba. Olyan voltam, mint egy csavargó, csak épp nem az utcákat róttam, hanem bensőm széltét-hosszát. És lestem a jeleket. Nem aludtam. Éberré tettem magam, annyira, hogy a hangya lábának surranására is azonnal megébredtem. Tartottam tőle, nehogy elszalasszak bármit, ami a hidegfront végét jelezné. Aztán egy hajnalban kopogást hallottam. Annyira tisztán, hogy kiugrottam az ágyból és ajtót nyitottam. A küszöbön senki sem állt. Én pedig félig kábán, meztelenül, értetlenül bámultam az üresen tátongó sötét folyosót. Visszatámolyogtam az ágyamhoz, és ekkor jöttem rá, hogy a kopogást a párnából hallottam. Három tiszta, határozott, egyenletes ritmusú, száraz, erős hangzású koppantás volt. Mint a villám hasított belém: ha kimegyek a repülőtérré, elmúlik a „maláriám”! Olyan váratlan volt az „üzenet”, hogy el sem gondolkodtam rajta. Magamra kapkodtam valami ruhafélét, és kiszárgultam a reptérre. Tanácstalanul tébláboltam az emberek közt, nem tudtam, mit keresek itt. Bámultam ki a váróterem hatalmas ablakán a forgalmas felszállópályára. Percenként szálltak le meg fel a gépek. Olyan jövés-menés volt, mintha nem hajnali három lenne, hanem dél. Aztán egyszerre elkapott a hidegrázás. Ott állt a kifutó elején a koppenhágai gép! Menetkészen rostokolt, valami akadályozta az indulását. Hirtelen mindenfelől ideges, intézkedő rendészek siettek a pálya felé, pár pillanattal később készültségi állapotot jelentettek be. A terminálok ajtóit lezárták, mindenkit nyugalomra intettek. A pályán rohamkocsik és tűzoltóautók rajzottak mindenfelé. A koppenhágai gép pedig feszült várakozással remegett a kifutón. Ekkor tűnt fel, hogy valami nincs rendjén. A reptéren mindenhol normálisan üzemelt a világítás, minden kifutó- meg leszállópálya meg volt világítva, csupán az én gépem előtt sötétlett vakon az aszfaltszőnyeg. Mindenfelé légiforgalmi irányítók és pályakezelők meg rendészek tébláboltak tanácstalanul és vállukat vonogatva az irányítótoronyt kémlelték. Kíváncsian kerestem tekintetemmel én is a toronyt: teljesen sötét volt. Sziluettje hatalmas felkiáltójelként rajzolódott ki a hajnali derengésben, de belül mintha halott lenne minden. Orromban ismerős parfümillatot éreztem. Elfordultam az ablaktól, és még elkaptam tekintetemmel egy nő karcsú alakját, amint épp eltűnik az egyik terminálhoz vezető folyosó végén. Légikísérő-egyenruhát viselt. Mintha áramütés ért volna. A következő pillanatban, magam sem tudom, miért, de követni kezdtem. Közelebb érve hozzá láttam, hogy a nyakán egy apró tigris mintázó tetoválás van. Annyira határozott volt és energikus, hogy tudtam, a kifutóra igyekszik, és minden zár ellenére ki is jut oda. Nem tétováztam, csak mentem utána. Bár fogalmam sem volt, miért. A terminálkapunál elfor-

dult jobbra, pár lépés után könnyedén nekitámaszkodott a falnak, ami azonnal megnyílt a nyomásra, és magába nyelte a nőt. Két hatalmas ugrással elértem én is azt a pontot, ahol az ajtót sejtettem, és még épp idejében csapódtam neki. A hajnali friss levegő metszően vágott a szemem közé. Mellettem az irányítótorony magasodott sötéten. Csak sejtettem, hogy a nő a koppenhágai gép felé tart. Mire látótávolságba értem, a nő a lépcső legfelső fokáig jutott, egy pillanatra mintha felém fordult volna, aztán belépett a gép hasába. Az ajtó rögtön rácsukódott. Rettenetes erővel rázni kezdett a hideg. Süket csönd uralkodott el bennem, és az volt az érzésem, hogy az egész világ meg-némult. A gép felé siettem. Mielőtt odaértem volna, ösztönösen megfordultam: a pályarendészek tartottak futólépésben felém. Legalább tízen voltak, és fegyverrel a kezükben kiabáltak meg hadonásztak. Továbbra sem hallottam semmit. Irányt váltottam, és a gép helyett a kifutópálya vége felé kezdtem szaladni. Néha vissza-visszanéztem, hogy felmérhessem, hol tarthatnak az üldözőim. Így vettem észre azt a földöntúli élénkzöld fényt, ami az irányítótoronyban ragyog. Olyan volt, mint a kikötőkben a jelzőbójáké. Már tudtam, mit kell tennem. Habozás nélkül rohantam tovább. Jobboldalt feltűnt egy tűzoltókocsi sötét tömbje: odaléptem és valami ellenállhatatlan erőtől vezérelve letörtem a két visszapillantóját, majd újult erővel továbbszaladtam. Alig kaptam levegőt, amikor végre elértem a másfél kilométer hosszú kifutópálya végét. A tükröket vállmagasságban magam elé tartottam, és úgy irányítottam őket, hogy befogják az irányítótoronyból sugárzó fényt. Ekkor mozgatni kezdtem a tükröket alá és fel, ahogyan a légi irányítók szokták vezérelni a leszálló gépeket. A távolban bekapcsolt egy reflektor. Ezzel egy időben morajló zaj remegtette meg a pályát. A koppenhágai gép lassan elindult felém. Először mintha tétovázott volna, de aztán egyre magabiztosabban és gyorsabban közeledett. Az utolsó pillanatban vágtam hanyatt magam, és ekkor betemetett a monstrumból áradó hangorkán. Testemben szétáradt az erő, ami a hajtóművekből ömlött felém. Éreztem, hogy elveszítem fizikaiságomat, megszűnök. Amint a hatalmas madár elzúgott fölöttem, a tükrök ezer darabra törtek és a cserepek sziporkázva csapódtak az éjszakai égboltnak. Melegem lett hirtelen. Körülöttem megolvadt a jég, és apró hóvirágok dugták ki fejüket a felszállópálya aszfaltjából. Remegésükre piciny harangok szólaltak meg mindenfelé. *Lassan kitavasodik*, hallottam valahonnan. *De még javában február van*, válaszoltam tétován...

Egy szakállas arcot pillantottam meg magam fölött.

– Jó reggelt! – hallottam távolról.

– Maga kicsoda, és én hol vagyok? – kérdeztem rémülten. *Meghaltam*, gondoltam.

– Mentőkocsiban van – felelte –, én vagyok az orvos. Üzenete érkezett.

Az orrom elé dugta a telefonomat. Homályosan derengett a képernyő, de azért lassan olvashatóvá vált a szöveg: „*Köszönöm!*” Ennyi volt. Aláírás helyett két sor fura grafikai ikon: öt pár apró tigrisappancs...

– Szabályzatellenes ugyan, de azért halkán megkérdezem – hallottam az orvos hangját –: iszik egy korty jófajta konyakot? Kitűnő ellenszer *hidegfront* után...

Jót húztam a konyakosüvegből, amikor megszólalt a rádió:

„Ma hajnalban repüléstörténeti eseménynek lehettek tanúi a nemzetközi reptér utasai és alkalmazottai. A koppenhágai járat egyórás késéssel indult, miután ismeretlen műszaki hiba miatt sötétségbe borult a felszállópálya. A közel háromszáz személyt szállító Jumbo Jetet egy bohócruhás civil irányította a felszállásban, két tükör segítségével, amit egy tűzoltóautóról tört le.”

Pi, pi, pi, pii.....